

Изази 1. и 15. дана  
— у мјесецу —

Цијена за Аустро-Угарску: на годину К 2:40  
на по годину К 1:20  
на четврт год. К — 60  
За друге земље: на годину 4 круне. Поједини бројеви 10 пот.

# СРПСКО КОЛО

НАРОДНИ ЛИСТ

Огласи рачунају се по  
цјеновнику. Ако се више  
од три пута увршћују,  
рачунају се јефтине.

Уредништво се налази у  
Николићевој улици бр. 8.  
Писма се шаљу на уредништво  
„Српског Кола народног листа“. Рукописи се не враћају.

Издаје: Друштво „Српско Коло“ (д.-д.)

Уређује: Уредништво „Н. Србобрана“

Седми Конгрес Српских Земљорадничких Задруга, одржан 12. маја 1904. године у Топуском, изрекао је еднодушно ово:

**СРБИНЕ, НЕ ИСПУШТАЈ ЗЕМЉЕ ИЗ ШАКА, јер је свака грудa, свака бразда, сваки педаљ српске земље, свака изгубљена кућица, свако напуштено кућиште српско, што Срби лакомиелено из шака испуштају и странцима продају — неизмерни народни губитак, сигурна и неизбежна народна пропаст, највеће српско народно издајство.** (Тако и само тако изгубили смо ми Срби многа српска села, српске општине, па и читаве српске крајеве, где се сада други шире и размећу, а још за коју годину нити ће се знати нити спомињати, да је тамо Срба икад и било).

## Гладна година.

Са свију страна средње Европе, у којој и ми живимо, стижу страшни гласови, да је овогодишња љетина издала, и да је жега и суша спржила и уништила храну и крму (пйћу). И као што се данас већ види, ми стојимо пред оним страшилом, што се зове гладна година.

Читава је средња Европа страдала од необичне жеге и суше, па је та несрећа захватила и државу Аустро-Угарску. Пшеница је рђаво понијела, а исто тако раж, јечам и зоб. Кукуруз, храна широких слојева особито у сиромашнијим крајевима, издао је сасвим не само у монархији Аустро-Угарској, него и у Румуњској и у Србији. Крумпир такођер нема, воће је омануло, шећерна репа издала. Житу, брашну, шећеру, поскочила је цијена и скупље је много, него лањске године у ово доба.

Исто је тако и храна за марву изневјерила, нема ни отаве и не памти се давно овака неродица сијена. Многи мањи господари почињу већ сад продавати стоку, јер виде да је неће имати чиме преко зиме исхранити. Цијене марви падају. Кад се узме у обзир и то, да последије великих жега и силне суше долази јака зима, надаље да се због неродице слабо храни и

народ и благо му, онда можемо, не дај Боже, дочекати и различитих болести. Сви народи у овој држави иду у сусрет тешким данима, и сад настаје питање, шта треба учинити. А радити се мора одмах, јер, ако се зађе у зиму, с оваким стањем, онда ће бити доцкан јаукање и запомагање.

И власти и друштво морају заједнички радити да спасу народ од пропасти. Влада је дужна да даде народу зараде, да обустави по потреби утјеривање пореза и других даћа. Одмах би требало уредити и набаву и довоз хране, да народ не падне касније у шаке кајишарима, који ће му згулити за цент сијена и кожу с леђа. Наше штедионице могле би помоћи много нашем народу у овим тешким данима. Оне би морале већ сада набавити потребну количину жита са стране и, кад буде требало, продавати га народу уз повољну цијену и пристојну зараду. То би била корист и за њих и за народ, јер би правиле лијеп посао, а учврстиле би цијене житу и тако избавиле народ из руку кајишара; који би превисоким цијенама упропаштавали свијет.

Најтеже ће ићи с набавком крме. За то би требало упућивати народ, да не залази у зиму с више марве, него што је може прехранити. Боље је, да оно што не може издржати прода што прије, па с добивеним новцем прехрани породицу, него да до зиме скапава и он и марва.

У „Новом Србобрану“, листу српске самосталне странке, изишао је овијех дана лијеп чланак, у коме се на концу износи згодан један предлог. И ми га саопћавамо и дај Боже да га позвани прихвате ради користи и среће народне. У том се чланку каже:

За Србе ратаре у Хрватској и Славонији може у овом случају много да учини наш „Савез српских земљорадничких задруга.“ Осим тога, што би требао дотирати задруге већим

Чувајте и остављајте сваки број овога листа, јер ће вам требати и последије, да га читате.



кредитом, Савез би могао организовати сву набавку житом и крмом преко својих задруга, гдје их има, а гдје их нема са другијем поузданим људима. Већ сада би Савез требао одмах побирати податке, како је у ком мјесту са житом и крмом, колико гдје не достаје, па кад сазна, гдје колико не достаје приступити раду. Код којих се задруга покаже сувишак у житу и крми, тај сувишак би се слао у задруге и мјеста гдје недостаје. Поред тога би Савез требао ступити у везу са филијалом Српске Банке у Будимпешти, па да преко ње набави даљи недостатак у житу и крми. Истина за ово све иште се много воље и силног рада, али се нешто учинити мора, те се поуздано надамо, да ће ова наша установа то и преузети на себе. Ради бисмо међутијем чути и друга мишљења, како да се народу помогне, па не ће бити сувишно, да о овом проговоре и други.

### Вук Анђелић и бан Задранин.

Процвилио сужањ Милутине  
У тамници бана Задранина,  
Горко цвили девет годинаца.  
Кад настала година десета,  
Тад' говори сужањ Милутине: 5  
„Господине, бане Задранине!  
„Хоћеш мене пустит' на откупе?  
„Је ли мени много дуговања?“  
Вели њему бане Задранине:  
„Кучко курво, сужањ-Милутине! 10  
„Хоћу тебе пустит' на откупе,  
„Ал' је теби много дуговања:  
„Три стотине Сријемских волова,  
„Пет стотина Бачкијех овнова,  
„Дв'је хиљаде жутијех дуката 15  
„И четири гроша бијелијех;  
„И три добра коња од Удбиње:  
„Прво вранчић Попрженовића,  
„Друго кулаш Тада од Орашца,  
„Треће ђогат Хрњице Мустафе.“ 20  
Кад то зачу сужањ Милутине,  
Он ми пише једну ситну књигу  
Своме брату Анђелићу Вуку:  
„А мој брате, Анђелићу Вуче!  
„Мени бане отс'јече откупе: 25  
„Три стотине Сријемских волова,  
„Пет стотина Бачкијех овнова,  
„Дв'је хиљаде жутијех дуката  
„И четири гроша бијелијех;  
„И три добра квња од Удбиње: 30  
„Прво вранчић Попрженовића,  
„Друго кулаш Тала од Орашца,

„Треће ђогат Хрњице Мустафе.  
„Откупљуј ме, мој рођени брате!  
„Откупљуј ме, не држи ме овђе; 35  
„Тавница је кућа необична.“  
Оде књига Анђелићу Вуку;  
Кад је Вуче књигу проучио,  
Те виђео, што му књига каже,  
Он се стаде свуда прометати, 40  
Док састави Сријемске волове  
И састави од Бачке овнове  
И бијеле гроше и дукате;  
Али коња набавит' не може:  
Турци коња ни пошто не даду. 45  
Онда Вуче стаде размишљати,  
Све мислио, на једну смислио:  
Од јада се Вуче преобуче:  
Удри на се туцачке хаљине,  
А на раме дренову багину, 50  
О батини искрпљену торбу;  
Па он оде од града до града,  
Те он проси шљепачку подјелу.  
Дође двору бана Задранина,  
Ал' преддвором Кумрија робиња, 55  
Она њија од злата бешику,  
У бешици два банова сина;  
Божју јој је помоћ називао:  
„Божја помоћ, госпо бановице!  
„Удијели туцаку јунаку 60  
„А за здравље твојијех синова,  
„И твојега бана господара,  
„Тако ти га Господ сачувао  
„Бритке сабље Анђелића Вука,  
„Да с' не сретне ил' сустигне ш' њиме!“ 65  
Кад то чула Кумрија робиња,  
Она скочи на ноге лагане,  
Па отиде на горње чардаке,  
Те казује госпи бановици,  
Њој говори госпа бановица: 70  
„Отвор', Кумро, сепетли сандуке,  
„Па извади три дуката жута,  
„Те их подај туцаку јунаку:  
„Два за здравље мојијех синова,  
„Трећи бана мога господара.“ 75  
Али Вуче не чека подјеле,  
Већ од откри злаћену бешику,  
Па извади два банова сина,  
Обојицу метну у торбицу,  
Па прескаче од трна до трна, 80  
Привлачи се од грма до грма,  
И утече (весела му мајка!),  
И однесе два банова сина, —  
Кад Кумрија сиђе са чардака  
И изиђе пред бијеле дворе, 85  
Али нема туцака јунака. —  
Кад је било сунце на заходу,  
Ал' говори госпа бановица:  
„О Кумрија, моја робињице!  
„Пробуди ми два нејака сина 90

„Да ми ћецу сунце не залази.“<sup>1</sup>  
 Кад Кумрија открила бешику,  
 Она врисну, како љута гуја.  
 Њу ми пита госпа бановица:  
 „Што је, Кумро? Ујела те гуја!“ — 95  
 „Није, госпо, мене, веће тебе;  
 „Мене једна, а тебе четири:  
 „Нема нама ћеце ни једнога!“  
 У то доба бан из лова дође,  
 И донесе двије утве тице, 100  
 Двије тице утве златокриле,  
 Па дозивље Кумрију робињу:  
 „О Кумрија, моја робињице!  
 „Донеси ми два нејака сина,  
 „Да им дадем двије тице утве, 105  
 „Нек се ћеца њима забављају.“  
 Кумрија му с вриском одговара,  
 Да не има ћеце ни једнога.  
 Кад то чуо бане Задранине,  
 Он говори Кумрији робињи: 110  
 „Је л' ко данас двору долазио?“  
 Вели њему Кумрија робиња:  
 „Господине, бане Задранине!  
 „Данас није нитко долазио,  
 „Осим једног туцака јунака.“ 115  
 Њу ми пита бане Задранине:  
 „Какови је био туцак јунак?  
 „Је ли вама штогођ говорио?“  
 Кумрија му на то одговара:  
 „То је био страшан туцак јунак: 120  
 „Мрка брка, а крвава ока,  
 „Куд погледа, оком расијече,  
 „Као муња из мутна облака;  
 „Па он мени јесте говорио:  
 „„Удијели, госпо бановице! 125  
 „„А за здравље твојијех синова,  
 „„И твојега бана господара,  
 „„Тако ти га Господ сачувао  
 „„Бритке сабље Анђелића Вука,  
 „„Да с' не сретне ил' сустигне ш њиме!““ 130  
 Тад' говори бане Задранине:  
 „То је главом Анђелићу Вуче.“  
 Па он брже ситну књигу пише,  
 Те је шаље Анђелићу Вучу:  
 „Богом брата, Анђелићу Вуче! 135  
 „Немој мени ћеце поморити,  
 „Поморити и глади и жеђу;  
 „Пустићу ти брата Милутина.“  
 Ал' Вук бану књигу отписује:  
 „Господине, бане Задранине! 140  
 „Не ћу теби ћеце поморити:  
 „Нема њима од злата бешике,  
 „Него им је дрвена бешика,  
 „Два комада јелова дрвета;  
 „Нема њима меда ни шећера, 145  
 „Но им има скроба овсенога

„И дебела меса овнујскога;  
 „Ал' ти ћецу ја послати не ћу,  
 „Док ми не даш брата Милутина, 150  
 „И узањага три товара блага;  
 „Јер су скупља два банова сина  
 „Од једнога сужња из тамнице.“  
 Када бану ситна књига дође,  
 Те он виђе, што му књига каже, 155  
 Од ина се њему не могаше,  
 Већ он пусти сужња Милутина,  
 И даде му три товара блага,  
 Те поврати до два своја сина.

## Руско-јапански рат.

### Око Портартура.

Око Портартура грме топови и бије се крвави бој без престанка. Јапанци ћуте и не дају никаква гласа о ономе, што се тамо догађа. Неће да Руси знаду, шта се збива око тврђаве, а руски извјештаји не могу опет да стижу к нама. Истом је у претпрошлу недјељу (7. августа) донио голуб листоноша једну вијест из Портартура у Мукден од генерала Штесела, који јавља оволико: „Срећан сам да могу јавити, да је наша посада дана 13. (26.), 14. (27.), 15. (28.) јулија одбила све нападаје јапанске уз велике губитке њихове. Морнарица је помагала бој, пуцајући на јапанску флоту. Наши губитци у та три дана износе око 1500 момака и 40 официра, који су већином тешко рањени. Према извјештајима Китајаца и ухваћених Јапанаца износиће губитци на страни јапанској око десет хиљада људи. Ти су губитци били за непријатеља тако осјетљиви, да није имао ни времена, да „покупи своје мртве и рањене“.

Из досадашњег већ тока рата увјерио се сав свијет, да су руски извјештаји поуздани и истинити, па стога се ни на овоме извјештају са стране јапанске није могло у главном ништа измијенити. Кад је изишао руски извјештај, онда су брже боље и они дали своју вијест и кажу, да је при тим тродневним бојевима пало десет хиљада Руса, а петнаест хиљада Јапанаца.

Пита се сада, када ствари овако стоје и кад Руси одбијају јапанске нападаје и задају им толике губитке, да ли може ипак Портартур пасти? Већ прије неколико мјесеци изјавили су неки руски официри у Петрограду, да се за Портартур не би бојали да ће пасти, кад би на њега ударили Енглези, Нијемци или ко други, само не Јапанци. Европске војсковође

<sup>1</sup> И сад се говори, да не ваља спавати кад сунце залази.

и гледе људске животе и не смију да шаљу људе на кланицу, јер би сав свијет скочио на њих. Данас се гледа помоћу новог оружја постићи што више успјеха, али са што мање људских жртава. За Јапанце таково схваћање не постоји. Они не питају, колико ће стајати људских живота, нити ће за погинулим и рањеним заплакати родбина код куће. Ето, то је оно, што је код нашег бијелог свијета друкчије, па зато су имали разлога они официри казати онако мишљење.

Међутим руска војска учиниће у Портартуру све што жив човјек учинити може, све што храбар и истрајан Рус поднијети може, и зато можемо рећи, да ће се још доста крви пролити, док добију ову јабуку Јапанци.

### Портартурска флота.

Према вијестима, које стигосе, на 28. јула (10. августа) покушала је руска портартурска флота, за коју су непријатељи тврдили, да више и не постоји, испловити да се сдружи с владивосточком флотом. Кад су испловили, дочекала их је јапанска флота и ту се развио страشان бој, који је трајао од јутра до мрака. Русима није пошла за руком намјера, те се већина лађа повратила у Портартур, а неке („Цесаревић“, „Асколд“) упловише у њемачку и китајску луку. „Цесаревић“ (оклопница) био је изложен највећој ватри и највише је оштећен. На њему је био заповједник адмирал Витхефт, кога је погодила граната и разнијела га у ваздух на комаде. „Цесаревић“ са двије торпиљарке налази се у њемачкој луци Цингтау, а „Асколд“ и „Палада“ у Шанхају, китајској луци. Најбржа крстарица руска „Новик“ била је такође у луци Цингтау, узела угљена и запловила пуном паром према Владивостоку.

Владивосточка флота пошла је била у сусрет портартурској, али се сукобила са јачом јапанском флотом, те је морала узмакнути према Владивостоку, и као што јављају Јапанци, потонула је крстарица „Рурик“, а 600 морнара је спасено.

### Код Љаојана.

Главни руски заповједник војске повукао је и окупио сву своју главну силу око Љаојана и чело његове војске пружа се у дужини неких четрдесет километара. Ово повлачење извршио је Куропаткин тако славно, да се многи,

иначе непријатељи Русије, диве вјештини и знању његову. Чак у Токију то исто признају, као што јавља једна брзојавна вијест.

Енглеска, америчка, њемачка, маџарска и друга чивутска штампа већ је, тако рећи, покопала и Куропаткина и сву руску војску, и баш прије неки дан донијеше вијест, да је Куропаткин са читавим својим генералним штабом пао као заробљеник у руке јапанске, и да се Штесел у Портартуру отровао. Ово су тако дрзовите лажи, да човјеку мора памет стати и мора се запитати: „Зар збиља тако љуто мрзе непријатељи у Европи Русе и нас све Словене уопће?“ То треба да имамо увијек на очима, па се нећемо варати и кајати. Али не треба и не смијемо ни ми да будемо мекушни и кукавице, већ и ми морамо бар с оноликом љубављу пригрлити своје словенско, српско и народно, с коликом мржњом устају душмани на нас.

Да, ми смо отишли мало подалеко, а сад да се вратимо опет генералу Куропаткину и његовој главној војсци, за коју смо рекли да је окупио сву око Љаојана. Да ли ће Куропаткин остати ту и прихватити одлучну велику битку, не зна се. Ми бисмо рекли, да неће, него да ће се повући, ако буде требало, према Мукдену. Питаћете, зашто? Зато, што је он још увијек слабији, а Куропаткин неће ударити, док не буде јачи. Сваке године мјесеца јуна и јулија ударе страшне кише у Манџурији, ове године изосташе и оне, и тако није то ишло на руку Куропаткину, јер за вријеме тијех киша престане свако кретање војске због воде.

Један пруски велики официр овијех дана писао је баш о Куропаткину, па каже, да ће се он можда повлачити натраг чак до Харбина, гдје је главна станица за искрцавање руских војника, али онда, кад потјера, каже, Куропаткин, видјећете потрке од Јапанаца. Дотле ће и руска морнарица доћи из Европе, Руси ће добити превагу на мору и Јапанцима неће преостати друго него да скачу у море.

### Избор у Илоку — наша срамота.

29. јулија (11. августа) био је у Илоку за илочки изборни котар избор народног заступника за хрватско-славонски земаљски сабор у Загребу. Приликом прошлих избора прије три

године изабран је био тамо за посланика маџаронске странке тадашњи поджупан (беловарски) у пензији г. Топо Георгијевић. Како је он недавно постао беловарски велики жупан, то је морао на избору захвалити као изабрани посланик. (Велики жупани код нас спадају у сабор, али не као изабрани него почасни саборски чланови, тако звани вирилисте). Мјесто Георгијевића поставила је влада овога пута д-ра Гигу Авакумовића, адвоката из Земуна, као кандидата маџаронске, или како се они још од прије тридесет година називају, народне странке. До прије десетак година и д-р Авакумовић био је против маџаронске владе, али је касније пресалдумио и отишао у њезин табор. Српска радикална странка, која се купи око „Заставе“, поставила је за свога кандидата д-ра Жарка Миладиновића, адвоката из Руме, а хрватска опозиција попа Миховила Метровића.

Илочки изборни котар има 690 изборника. Од ових је око 370 Срба изборника, око 170 Хрвата изборника и око 150 осталих: Нијемаца и других.

Влада је додуше убрзо расписала дан избора, јер јој је ишло у рачун, да опозиција не ради за себе у изборном котару. Она је и оно неколико дана, што их је било слободних до избора за рад у котару, опозиционим кандидатима правила свакојаке сметње и неприлике по својим котарским и опћинским чиновницима. Кад је дошло до избора на 29. јула (11. августа) онда је владин маџаронски кандидат д-р Гига Авакумовић добио од свију 690 гласова 387, српски радикал д-р Жарко Миладиновић 61 глас, а поп Миховил Метровић 53.

И ево видите, одмах ћемо казати да је то права срамота за српску опозицију. Рекосмо, да је влада правила сметње, али кад би било праве, истинске политичке свијести у народу, не би се овака брука могла догодити крај свега насиља власти. Каже се, да је ту и гулаш и пиво и вино радило, па да је маџарски кандидат тако побиједио. Али, ето, баш радикали око „Заставе“ вичу на сваком кораку: „Народ, народ је уз нас, народ је проговорио, народ је рекао“, а кад дође до оваког изборног мегдана, од народа ни спомена нема. Католички свештеник добио је бар трећину од свију хрватских гласова, а српски радикални кандидат

ни једанаестину српских изборничких гласова, и ако су села, која гласују у Илоку, на домаку Новог Сада.

Не требамо се варати, па сваљивати сву кривњу на владу и њезине чиновнике. Не, ови бројеви друкчије говоре и кажу, да српска радикална странка није до данас знала ни умјела народ политички освијестити, школовати га и направити из њега свјесне борце, који неће за гулаш и чашу пива продавати своје најсветије право. Да је друкчије рађено кроз толико десетина година, ми бисмо данас имали друкчије изборнике, друкчију свијест, па српска опозиција не би дочекала оваку срамоту, како јој се десило у Илоку.

### Поузданичке скупштине у народу.

Српска самостална странка одлучила је већ пре више од годину дана, да њезини људи дођу у што ближи додир и разговор с народом. Код нас се досад, код многих странака, које кажу да су народне, води, да кажемо, господска нека политика. У чему је та господска политика? У томе, да се у новинама не пише народу разумљиво; кад говори ко пред каквом скупштином народном, говори да га ратар не разуме, некако учено, с накаквим страним речима. Тако је у томе, кад се тиче разговора с народом. А није боље ни иначе у животу: такав човек, који каже да је народњак и да воли народ, не разуме свог рођеног народа, јер на друштво његово није навикао, јаде његове не схваћа, и народ постаје према њему некако затегнут, закопчан до грла.

То, браћо, никако не ваља и тим путем не можемо доћи далеко к бољој срећи и напретку. Зато је српска самостална странка одлучила да прекине једном за свагда са таким неплодним радом или боље нерадом. Почела је сазивати јавне народне скупштине и одржала их је неколико. Али на једном стаде влада забрањивати скупштине. Нису јој ишле у рачун. У тој невољи почела је српска самостална странка одржавати поузданичке скупштине с позивницима, на коју могу да дођу у затворену собу или дворницу они, који узму позивницу. Тако је српска самостална странка одржала већ доста таквих скупштина, и хвала Богу, с најлепшим успехом.

У најновије доба биле су опет две поузданичке народне скупштине. Једна, 4. (17.) јула у Петрињи, а друга 30. јула (12. августа) у Вргину Мосту. На сваку оваку скупштину дође

по сто људи, па се ту онда разговарају о народним правима и дужностима, о народним мукама и невољама. Ту се стављају народни захтеви и доносе одлуке, у којима се тражи од сабора да се законима за сва времена осигура српско име и српска застава, тражи се шире изборно право, траже се српске школе и друге потребе српске. Тражи се даље, да се ослободимо финансијске свезе с Угарском, па да својим новцем управљамо сами.

Све то тако тече лепо, и ми смо уверени, да овакав рад мора донети плода и берићета.

У Војци у Срему сазивају опет, како лист српске самосталне странке „Нови Србобран“ јавља, јавну народну скупштину за 7. (20.) августа о. г. Народ је силно одушевљен, а ако се забрани јавна, одржаће се тајна.

Тако ваља!

### Кратке поуке и изреке из светог писма

посрбио и приопчио: *Дионисије Миковић*, игуман.

Одбаците сваку пакост, и сваку пријевару и лицемјерје, завист и сва опадања. (I. посл. св. ап. Пет. 2. 1.).

Братском љубављу будите један другом љубазни. Чашћу један другог вишим чините. (Св. ап. Павле, Рим. 12. 10.).

Не будите у послу лијени; будите духом огњени Господу служећи. (Рим. 12. 11.).

Ако је могуће, колико до вас стоји, имајте мир са свијем људима, Неосвећујте се за себе љубазни, Моја је освета, Ја ћу вратити, говори Господ. Ако је гладан непријатељ твој, нахрани га; а ако је жедан напоји га; јер чинећи то угљевље огњено скупљаш на главу његову. Недај се злу надвладати, него надвладај зло с добријем. (Рим. 12. 18. 19. 20. и 21.).

Благо човјеку који претрпи напаст. Гле, блаженима називамо оне који претрпијеше. А понижени брат нека се хвали висоном својом. (Саб. посл. св. ап. Јак. 1. 12. 5. 11. 1. 8.).

Не бесчисти човјека у старости његовој. Покоравајте се старцима. (Сирах, 8. I. посл. св. ап. Пет. 5. 5.).

Боље је јело од зеља гдје је љубав, него од вола угојена гдје је мржња. (Приче Солумунове, 15. 17.).

Боље је мало са страхом Господњим него велико благо с немиром. (Прич. Сол. 15. 16.).

Бољи је залагај суха хљеба с миром него кућа пуна поклане стоке са сваћом. (Прич. Сол. 17. 1.).

Боље је мало с правдом него много доходака с неправдом. (Прич. Сол. 16. 8.).

Бољи је спор на гњев него јунак, а господар од свог срца, бољи је него онај који узме град. (Прич. Сол. 16. 32.).

Ко је спор на гњев велика је разума а ко је нагао показује лудост. (Прич. Сол. 14. 29.).

Не дружи се с човјеком гњевљивијем и не иди са срдитијем (Прич. Сол. 22. 24.).

Живот је тијелу срце здраво, а завист је трулеж у костима (Прич. Сол. 14. 30.).

Срце човјечије измишља себи пут али Господ управља корацима његовим. (Прич. Сол. 16. 9.).

Свједок лажан неће остати без кара, и ко говори лаж погинуће. (Прич. Сол. 19. 9.).

Ко тражи добро добија љубав а ко тражи зло задесиће га. (Прич. Сол. 11. 27.).

Ко се узда у своје богатство, пропаће, а праведници ће се као грана зеленити. (Прич. Сол. 11. 28.).

Ко љуби наставу љуби знање, а ко мрзи на укор, остаје луд. (Прич. Сол. 12. 1.).

Милост и истина нека те не остављају, привежи их себи пригрли и упиши их на плочу срца свог. (Прич. Сол. 3. 3.).

Не мисли сам о себи да су мудар, бој се Господа и уклањај се од зла. (Прич. Сол. 3. 7.).

Господ мрзи: на очи поносите, језик лажљив, руке које пролијевају праву крв, срце које кује зле мисли, ноге које брзо трче на зло, на свједока који лажно свједочи, и на онога ко замеће сваћу међу браћом. (Прич. Сол. 6. 16. 17. 18. и 19.).

Опак човјек замеће сваћу, а опадач раставља главне пријатеље. Љубазне су ријечи: сат меда, сласт души и здравље костима. Који кнез слуша и усваја лажне ријечи, све су му слуре безбожне. Који цар право суди сиромасима, његов ће пријесто трајати до вијека. Ко краде оца свога и матер своју, и говори: да то није гријех, он је друг крвнику. (Прич. Сол. 16. 27. 28. 16. 24. 29. 12. 14. 28. 24.).

Дјецо! Слушајте своје родитеље у свему, јер је ово угодно Господу. (Св. ап. Павла Колош. 3. 20.).

### Посвећење цркве у Слуњу.

На Илињ-дан приликом освећења српско-православне цркве, које је учинио епископ Михаило, догодио се жалостан догађај, о коме треба чути. Ми ћемо донијети само оно, што „Нови Србобран“ пише у свом 161. броју од 28. јула (10. августа). Тамо се у допису каже:

На св. Илију сјатио се у Слуњ српски народ из цијелога котара, из осам парохија. Посвећење цркве извршио је владика Михајло. Само на цркви била је српска застава, јер су Срби хтјели учинити све, да не дође до сукоба. Многи момци и дјевојке долазили су до душе са српским тробојницама, али то није ником сметало, него жандарима и онима које су они путили.

Цио дан текла је ова слава тако лијепо и складно, да би свима учесницима цијелога вијека остала у угодној успомени, да се не нађе пар нељуди међу онима, који су позвани, да уздржавају ред и мир у народу, а не да буну изазивају. Већ изјутра почели су жандари тргати дјевојкама тробојнице с груди. У том их је послу пратила читава чета којекаквих одрпанаца и дјечурлије Али тек пред вечер загорчаше народу ову славу потпуно.

Слуњски оружнички стражмештар Ђ. Трбушић одавна већ чека на медаљу, а нигдје згоде, да је заслужи. Ово освећење цркве жељно је чекао, у си-

WWW.UNILIB.RS  
У  
Н  
И  
В  
Е  
Р  
З  
И  
Т  
Е  
Т  
С  
К  
А  
Б  
И  
Б  
Л  
И  
О  
Т  
Е  
К  
А

турном рачуну, да га тога пута медаља неће мимоићи, а уз то се радовао згоди, у којој ће се моћи до миле воље „Влаха“ налемати. Још на десетак дана пред славу стао се из куће његове ширити глас, да је трговац Ђукић међу народ подијелио пар стотина револвера, како ће због вјешања срп. заставе Ђукић начинити буну и т. д., дакле очита намјера. Шетао је и вребао са својом четом (14 оружника) цио дан. Кад мирни Срби не дадоше никаква повода кавзи, дође овај господин српском колу, пограби једног сељака, који је имао српску тробојку, па му стаде заповиједати: „Скидај, баци, дигни, распарај, погази!“ Овај је по команди и радио. Између сељака скочи Крнић, подигну стргану и погажену вршцу, па је остави у цеп. Овај „смиони чин“ платио је сиромак скупо; оружници га стадоше тући и вући, да је било Богу плакати. Као да је ушао бијес у њих стадоше трчати међу народ и кундацима тући до кога су дошли. Народ је остао миран и пренеражен. Житеља Николу Кукића, његова сина и породицу слетише њих три четри и без икакве кривње на мртво их име измлавише. Има свједока, који ће присегом потврдити, како су на Николина леђа падала по три оружничка кундака истодобно, као да гувно набијају. —

Сељак, старац Марко Рибар приповиједа, како су га оружници ударима каса отјерали од литре вина, коју је он сам зазвао.

Једну породицу, која је у породичном миру и благослову засјела, да благује нападоше ови јунаци, не поштедише међу њима ни носеће жене.

Кад неки очевици опазише, како неки пандур са оружницима уведе једног поштеног Србина у опћински уред и кад већ у ходнику на њ заскочише — не могаху ови мирно гледати, већ завикаше: Видимо ми, свједоци смо, немате права тући! На ове ријечи оставише се сељаштва, латише се интелигенције и стадоше њу уходити и викати, да би требало влашке попове и учитеље на бајонете натјецати и т. д.

Осим господина Трбушића одликовао се над Србима његов једномишљеник кр. котарски пристав Мершић. Он је дочекивао на крају Слуња народ и кола заустављао, људе за прса зграбио, канције отимао, затварао и како сам приповиједа, морао је „марву и плускати“. —

Господине Мершићу! Је ли то Ваша дужност? Радујете ли се, што људи мисле, да сте и том згодом били у накресаном стању? Да сте Ви ограничен човјек, нијесте нас тек на св. Илију требали увјеравати оном жалосном и недостојном улогом.

Ствар је сад ког суда, и видјећемо шта ће суд рећи на овај брутални и гадни поступак жандарски. Нама је главно да је народ наш овом приликом показао необичну мирноћу и сачувао светињу своје славе. А господа се љуто варају, ако мисле да ће на овај начин огадити народу тробојницу. На против он ју је још живље и с више љубави пригрлио срцу.

## Шта се збива у нас и у свијету.

**Родољубно дјело.** Владимир Матијевић, трговац из Загреба, потпредседник Српског Привредног Друштва „Привредник“, навршио је ово дана у Карловим Варима, у чешкој бањи, педесету свога живота, па је тим поводом поклонио друштву „Привредник“-у педесет хиљада круна.

Ово је заиста редак дар, који потече из љубави према привредном напретку српскога народа. Овакова дела пуне груди наше надом на бољу будућност, јер, где се лепо прегалачки ради, ту и Бог помаже. Све наше народне установе треба с љубављу и одушевљењем помагати и заузимати се за њих, па ће и нашем народу сванути бољи дани среће. Ако сами нећемо, нико нам други неће помоћи. Ено, онај родољуб у Босни даје свој иметак друштву „Просвјети“, Матијевић даје педесет хиљада за „Привредник“, у народу се купи и помажу се друге наше установе: Српско Народно Позориште, Српска Матица, Српска Књижевна Задруга и друге. Видимо, да племените душе помажу и народни лист „Српско Коло“, јер знају, да се читањем просвећује народ, да узмогне достићи друге сретније, који су поодмакли далеко напред. Помажући народни лист, помажу да се народу отварају умне очи, а то је вечна души задужбина.

Родољубноме г. Матијевићу, који се предао сав у службу нашем привредном напретку нека је част и хвала. Његов пример потакнуће не само ватрене и одушевљене, него и оне хладне и непомичне, да се ухвате у заједничко коло напретка народног. Онда ће нам цветати и просвета и привреда, и школа и њива. Али из такога посла не сме се издвајати нико, јер и она сирота удовица из Светог Писма, која је дала своју посљедњу потуру учинила је много, врло много Богу и себи.

**Босанско-херцеговачком друштву „Просвјети“**, које се брине за школовање сиромашних, а вриједних Срба ђака из Босне и Херцеговине, даровао је овијех дана протосинђел Пахомије Николајевић из Чајниче у Босни сав свој иметак у износу од двадесет и двије хиљаде круна. Част и хвала овом племенитом родољубу, коме је толико стало до напретка српске омладине из Босне и Херцеговине. Тамошњи српски народ треба школованих људи у данашње вријеме што више. Туђица се шири и размеће по тијем лијепим српским крајевима, и народ гледа, како му други свуда капу кроји. Хвала



Богу у најновије вријеме ово друштво „Просвјета“ за школовање српске омладине учинило је много, а учиниће поред оваких родољубних приложника још и више.

**Омладина против помадаривања школа.** Почетком ове школске године састаће се у Бечу ђаци с великих школа: Срби, Словаци, Румуни и Немци, који су родом из Угарске, па ће расправљати о законској школској основи, коју угарска влада у Пешти хоће да донесе пред сабор, па да помадарује народносне школе у Угарској. Они ће оштро осудити овај насилнички рад, па ће се договорити, како да се удеси заједнички рад у борби против владе угарске, која се не жаца против немацарских народа у Угарској већ никакова пута ни начина.

Радити, радити и опет радити, па се мора и успети.

**Крунисање краља Петра** биће 8. (21.) септембра у Београду. Како је Русија заплетена у рат, а година није најбоље понела, то ће се свечаност извршити на скроман начин. Доста света из наших крајева спрема се да иде у Београд, али свакако је потребно, да свако набави путовницу од жупанијске области, и то још за времена, јер иначе неће моћи преко Саве, пошто ће у Земуну политичка власт пазити на то врло строго.

5. (18.) септ. отвара се и југословенска изложба, са којом ће бити спојена и скупштина југословенских омладина. На изложби ће Словенци, Хрвати, Срби и Бугари изложити своје сликарске, вајарске и народно-занатлијске уметничке радове. Вући ће се и згодити лутрије, па ће се одатле наградити и откупити најбољи уметнички радови.

**Свечано отварање прве телеграфске станице без жица у Црној Гори.** У сриједу, 21. јула (3. августа) отворена прва брзојавна станица без жица у Црној Гори, и то између црногорског приморског града Бара и талијанског Бари преко Јадранског Мора. Ова светковина, којој је назочан био сам кнез Никола, испала је врло лијепо. Био је ту и славни Талијанац Маркони, који је то брзојављање без жица и пронашао. Поводом ове славе брзојавно је жицом поздравио кнез Никола талијанског краља Виктора Емануила, аустро-угарског цара и краља Франђу Јосипа I, руског цара Николу II. и српског краља Петра I. Од свију владара стигле су кнезу Николи врло лијепе захвале.

**Рођење руског насљедника престола.** 30. јулија руски цар дочекао је давно ишчекивану радост. Родио му се син, кога је он тако жељно ишчекивао. Код колевке тога детета, каже потроградски лист „Рус“, стоји цела Русија, 140 милијуна душа. Родио се у години, када је тешко искушење снашло руску државу и руски народ. Име је добио на знаменовању Алексије.

**Вјачеслав Константиновић Плеве.** У четвртак 15. (28.) јула погинуо је у Петрограду министар унутрашњих дјела Плеве. Кад се возио цару у походе, дочекао га је код једне гостионице непознат човјек, бацио динамитску бомбу под кола и Плеве је остао на мјесту мртав, јер је разнесен бомбом. Министар Плеве има својих заслуга за сељачки руски сталез, јер је пријечио странцима, особито Нијемцима и Жидовима, да се

насељавају у масама по Русији, а Жидовима је спријечавао законима, да не гуле и не деру руског сељака. То му је навукло силне непријатеље, па можда је због тога и погинуо. Неки опет криве Плевеа, да је био противник сваког напреднијег духа и рада у држави, јер је настојао да остане све по старом уређењу у држави. Био је дакле, како се то каже, конзервативац.

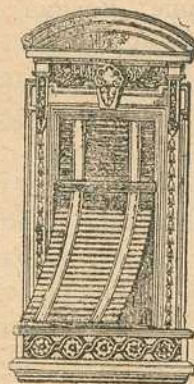
Министром је постао прије двије године, а било му је 58 година.

**Родољубно сјећање.** У Кореници, у сватовима вриједног младог Србина трговца из Врховина г. Стевана П. Тишме скупио је свршени богослов г. Јово Делић 77 К прилога. Од тога је послао за напредак „Српског Кола“, народног листа 27 К, а осталих 50 К „Приреднику“.

Имена су приложника ово: младенци: Стеван П. Тишма и Мара Вукадиновић — Тишма 10 К; по 5 К г.г.: Стеван С. Калембер, Пајо Тишма, Милан Срдић кум, Јово В. Делић, трговац, Петар Орлић, Душан Чанковић, Петар Маричић; по 4 К: г. Стево Вукадиновић; по 3 К: г. Јово Делић, сврш. богослов; по 2 К г.г.: протопоп Стакић, поп Манојло Оклопција Кубуршки, Душан Марјановић, Вујо Делић, Црногорац, Никола Делић, Лука Дамјановић, Вујо Опсеница, Буде Ђерић, Миле Кончар, Гецо Вукмировић Табо, Илија Шијан; по 1 К: г. Манојло Делић.

Заузимањивоме г. скупљачу као и родољубним приложницима нека је у име народног листа „Српскога Кола“, које тако радо чита Србин ратар и занатлија, на овом прилогу и помоћи од срца хвала, од Бога наплата.

**Напомена.** Због изненадне болести нашег уредника одоцнио је нешто овај број.



Фабрика  
жалузија,  
ролета,  
дрвених  
и жељезних  
завојних  
капака

**Г. СКРБИЋ**

Илица 40. — ЗАГРЕБ — Илица 40.

препоручује своје

признато солидне, тачне и јефтине

фабрикате

Ценовници бадава и франко.

604. 5—24.